

Δελτίο Τύπου

5 ΙΟΥΝΙΟΥ 2004 - ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Πριν από 40 χρόνια οι επικρατούσες, διεθνώς, αντιλήψεις, για τις προστατευόμενες περιοχές, συνοψίζονταν στα εξής: μεγαλειώδεις άγριες περιοχές που πρέπει να αφήνονται στη φυσική τους κατάσταση, να προστατεύονται εναντίον υποβαθμίσεων και να είναι διαθέσιμες μόνο για την απόλαυση των επισκεπτών. Με την πάροδο των ετών οι αντιλήψεις υπέστησαν αλλαγές. Μια ανάλυση των αλλαγών αυτών παρουσιάζει στον ακόλουθο πίνακα το ΕΚΒΥ, με βάση πρόσφατη σύνοψη της Παγκόσμιας Ένωσης για τη Διατήρηση της Φύσης.

Θέμα	Παλιά οι προστατευόμενες περιοχές...	Σήμερα οι προστατευόμενες περιοχές...
Σκοποί	...αποσκοπούσαν κυρίως στη διατήρηση.	...αποσκοπούν και στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη.
	...κηρύσσονταν κυρίως για την προστασία της πανίδας, χλωρίδας και του τοπίου.	...κηρύσσονται συχνά και για άλλες αξίες (επιστημονική, οικονομική, πολιτιστική).
	...υφίσταντο διαχείριση κυρίως για τη ρύθμιση των επισκέψεων.	...θεωρούνται χώροι κατάλληλοι για την ανάπτυξη του τουρισμού ώστε να βοηθηθούν οι τοπικές κοινωνίες,
	...θεωρούνταν πρωτίστως πολύτιμες για την άγρια φύση τους.	...θεωρούνται πολύτιμες για τη σημασία που έχει η λεγόμενη «άγρια φύση» για τον πολιτισμό.
	... απλώς προστατεύονταν.	... προστατεύονται αλλά και αποκαθίστανται.
Διοίκηση	...διοικούσαν από τις κεντρικές κρατικές υπηρεσίες.	...διοικούνται από πολλούς εταίρους.
Τοπικές κοινωνίες	...σχεδιάζονταν και υφίσταντο διαχείριση χωρίς τη συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών.	...υφίστανται διαχείριση με τη συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών.
	... κατά τη διαχείρισή τους αγνοούνταν οι ανάγκες των τοπικών κοινωνιών.	...κατά τη διαχείρισή τους λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες των τοπικών κοινωνιών.

Χωρική θεώρηση	...δημιουργούνταν η κάθε μια χωριστά.	...οριοθετούνται και χωροθετούνται ως τμήμα ευρύτερων περιφερειακών, εθνικών και διεθνών συστημάτων.
	...υφίσταντο διαχείριση ως «νησιά».	...αναπτύσσονται ως «δίκτυα»
Γενική γνώμη	...θεωρούνταν κυρίως ως εθνικό κεφάλαιο.	...θεωρούνται επίσης και τοπικό κεφάλαιο.
	...θεωρούνταν μόνο ως εθνικής σημασίας και φροντίδας περιοχές.	...θεωρούνται επίσης ως διεθνούς σημασίας και φροντίδας.
Τεχνικές διαχείρισης	...υφίσταντο διαχείριση που αποσκοπούσε να λύσει επιμέρους προβλήματα σε βραχυπρόθεσμη προοπτική.	...υφίστανται ολοκληρωμένη, προσαρμοστική διαχείριση, σε μακροπρόθεσμη προοπτική.
	...υφίσταντο διαχείριση με τεχνοκρατικούς μόνο τρόπους.	...υφίστανται διαχείριση και με πολιτική και ευαισθησία.
Δεξιότητες διαχείρισης	...υφίσταντο διαχείριση μόνο από εξειδικευμένους επιστήμονες περιορισμένων ειδικοτήτων	...υφίστανται διαχείριση από ευρύτερες διεπιστημονικές ομάδες επιστημόνων καθώς και άτομα με ειδικές δεξιότητες. ...υπάρχει η τάση να αξιοποιείται περισσότερο η τοπική γνώση και πείρα.
Χρηματοδότηση	...αντλούσαν πιστώσεις μόνο από τους φόρους.	...αντλούν πιστώσεις από ποικίλες πηγές.

Οι δυνάμεις που επέφεραν αυτές τις αλλαγές είναι ποικίλες, ισχυρές και πολύπλοκες. Έχουν τη γένεσή τους στη βελτίωση των γνώσεων, στη βαθύτερη συνειδητοποίηση των κοινωνικών και πολιτιστικών όψεων της διαχείρισης, στην αυξανόμενη αναγνώριση των δικαιωμάτων του ανθρώπου, σε πολιτικές και οικονομικές εξελίξεις, στην πείρα και στην τεχνολογική πρόοδο.

Παρόλα αυτά, στην Ελλάδα οι προστατευόμενες περιοχές εξακολουθούν ακόμη να θεωρούνται, εσφαλμένως, ως πιθανά εμπόδια στην ανάπτυξη, διότι δεν είναι ευρέως γνωστές οι αλλαγές που έχουν επέλθει και έχουν υιοθετηθεί από το σύνολο των επιστημόνων και των αρμοδίων για τη διαχείριση κρατικών λειτουργιών. Οι

προστατευόμενες περιοχές, αποδεδειγμένα, είναι πηγές ευκαιριών αειφορικής ανάπτυξης της ελληνικής υπαίθρου.

*Πανταζής-Αλέξανδρος Γεράκης
Ομότιμος Καθηγητής Οικολογίας ΑΠΘ
Πρόεδρος Εκτελεστικού Συμβουλίου ΕΚΒΥ*